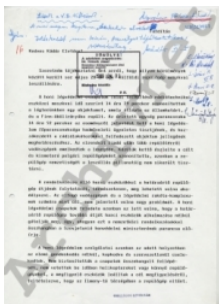

Moszkva nem hisz a szemének: rés a pajzson... [1]

„A honi légvédelem szolgálatai azonban az adott helyzetben az elemi gondoskodás nélkül, kapkodva és szervezetlenül cselekedtek. Nem biztosították a csapatok összehangolt fellépését, nem vetettek be időben helikoptereket vagy könnyű repülőgépeket, a megfigyelő eszközök leálltak a cél megfigyeléséről, feltételezve, hogy az Ilmeny-tó térségében a repülőgép eltűnt.”

A Gorbacsov nevéhez kapcsolódó átalakítási, demokratizálási időszak szavahihetősége, nyíltsága konfliktus-kezelése - egy évvel a csernobili katasztrófa után - újabb próbatétel előtt állt. 1987. május 28-án (szó szerint) derült égből villámcsapásként érte a szovjet és világgözüvéleményt egy német fiatalember bravúros és vakmerő teljesítménye: *Mathias Rust* Cessna típusú kisrepülőjével szerencsésen landolt a moszkvai Vörös Téren. „Mindenhol nagy visszhangot váltott ki a nyugatnémet sportrepülő légi határsértése. Az emberek meglepetéssel értesültek a történetéről. Sokak számára érthetetlen, hogyan fordulhatott ilyesmi elő. A híradások alapján egyre többen úgy vélik, hogy nemcsak egy fiatalember felelőtlenségéről, hanem jól előkészített, összehangolt provokációról van szó. A gyors és határozott felelősségre vonást példamutatónak tartják. Egyes vélemények szerint a történetek ártottak a szovjet fegyveres erők tekintélyének.” - olvasható egy korabeli MSZMP információs jelentésben, összefoglalva a közvélemény reagálását a történetekkel kapcsolatban.

Mathias Rust saját bevallása szerint tettével békeküldetést hajtott végre, erősítve az akkori Szovjetunió pozícióját a kelet-nyugati tárgyalásokon, ill. a peresztrojka folyamatát is egyúttal. A diplomáciai bonyodalmak mellett a Rust-affér alkalmas lehetett belső hatalmi viszonyok, erővonalak átrajzolására mind katonai (az átszervezés áldozatául esett többek között Szergej Szokolov hadügyminiszter is, akit nyugállományba helyeztek), mind politikai vonalon a Szovjetunióban. Természetesen legizgalmasabb és a Szovjetunió szempontjából döntő mozzanata ennek a kissé abszurd kalandnak a berepülés ténye és sikeres végrehajtása volt. A rejtélyes landolás sok nehezen bizonyítható kérdést hagyott nyitva: Hogyan lehetséges, hogy ami a Luftwaffének nem sikerült 1941-ben, azt különösebb nehézség nélkül megvalósíthatta egy 17 éves tinédzser 46 évvel később? Hogyan tudott szinte észrevétlenül maradni, ill. miért hagyta a orosz légvédelem berepülni Moszkva szívéig? Kiknek az érdeke volt ez a „küldetés”? Kik és miért használták fel ezt a malört egy belső tisztogatásra szovjet katonai vonalon?

[Képgaléria megtekintése](#) [2]

Valószínű, hogy súlyának megfelelően kezelték a NATO körökben az incidenst - sem alá, sem túl nem értékelték jelentőségét - ennek ellenére a nemzetközi közvélemény előtt ártott a Szovjetunió tekintélyének és a hazai (szovjet) közvélemény is értetlenül, döbbenetben szembesült a légtér sebezhetőségével.

Mihail Gorbacsov június 4-én megfogalmazott - Kádár Jánoshoz eljuttatott - levele néhány kérdésre magyarázatot adott az eset körülményeivel kapcsolatban. A légvédelem biztosításáért felelős egységek szervezetlen, összehangolatlan, már-már „slendrián” hozzáállása, probléma-kezelése teljesen idegen volt a gorbacsovi gazdasági és társadalmi megújulást meghirdető tartalomtól és gyakorlattól. A felelősségteljes szakszerű konfliktus-megoldás hiánya túlmutatott egy pusztán katonai problematikán.

Rustot az 1987. szeptember 2-án kezdődő bírósági tárgyaláson négy év munkatáborra ítélték, majd kegyelmi kérvényét figyelembe véve 1988. augusztus 3-án szabadon engedték, így hazatérhetett az NSZK-ba.

„Gorbacsovna tudnia kellett, hogy nekem ezzel a berepüléssel komoly közöm volt ahhoz, hogy beindult a Szovjetunióban a peresztrojka. Az egész peresztrojka az én repülésem nélkül nem lett volna olyan átütő, mint így. Nyilván a repülésem nélkül is átalakult volna a szovjet politikai élet, de hogy az én esetem felgyorsította ezt a folyamatot, az biztos” - értékelte tettét Rust.

Jelzet: MOL M-KS 288. f. 47/778. ó. e. (75-79.)

Címkék:

[Gorbacsov](#) [3]

[Cessna](#) [4]

[repülőgép](#) [5]

[Vörös Tér](#) [6]

[Luftwaffe](#) [7]

Kiadás: 9. évfolyam (2009) 6. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/kuriozumok/moszkva_nem_hisz_a_szemenek_res_a_pajzson....html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/kuriozumok/moszkva_nem_hisz_a_szemenek_res_a_pajzson....html

[2] https://www.archivnet.hu/.../galeria_pop.php%3Fga_id%3D26

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/gorbacsov>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/cessna>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/repulogep>

[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/voros-ter>

[7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/luftwaffe>